

ROMÂNIA ȘI MONEDA EURO

Lector univ. dr. Nicu DURET
Universitatea „Danubius” din Galați

Introducerea monedei unice este considerată „cel mai tangibil aspect al integrării europene și al realizării U.E.M. pentru cetățenii U.E.”

Euro reprezintă moneda oficială a unor state membre ale Uniunii Europene, în număr de doisprezece, aflată în circulație de la 1 ianuarie 2002.

Introdusă în ianuarie 2002 ca substituent al monedelor naționale ale statelor membre ale U.E.M., euro a însemnat, totodată, și aranjarea statelor membre în jurul B.C.E., care urma să definească politica lor monetară. Fără exagerare, se poate spune că prin acest act de transfer al suveranității monetare, procesul complex al integrării europene a ajuns într-un punct de unde nu mai există cale de întoarcere.

Un euro este divizat în 100 cenți sau centime. Simbolul monedei europene provine de la inițiala continentului european, iar cele două bare paralele reprezintă stabilitate și siguranță.

Moneda euro a trebuit să primească toate atributele unei monede internaționale, cu scopul de a crește influența Europei, de a crea condiții pentru realizarea unui comerț internațional mai echilibrat și mai simetric și de a crește eficacitatea cooperării internaționale. Dimensiunea mare a pieței euro presupune reducerea costurilor de informare, de tranzacționare și de acoperire în raport cu restul lumii, astfel încât existența unei piețe a capitalurilor profundă și lichidă, atractivă pentru operatorii terți, ar trebui să genereze un surplus de activitate pentru centrele financiare europene.

Riscuri estimate ar fi:

- dificultăți în controlarea masei monetare;
- dificultăți în evoluția cursurilor de schimb.

Se speră ca dolarul să-și vadă poziția de lider sub semnul întrebării. Introducerea monedei unice a fost rezultatul a zece ani de complexe proceduri vizând aspecte economice, monetare și instituționale.

Titlul IV din Tratatul de la Maastricht, numit „Politica economică și monetară” este divizat în patru capitole: politica economică, politica monetară, prevederi instituționale și prevederi tranzitorii. Politica economică va fi condusă în concordanță cu principiile economiei de piață bazate pe o competiție liberă, urmărindu-se fără echivoc, favorizarea unei cât mai eficiente alocări a resurselor.

Principalul obiectiv al politicii economice și monetare rămâne menținerea stabilității prețurilor, ca garanție pentru politica generală a Uniunii.

Banca Centrală Europeană, principalul actor al politicii monetare europene și singura abilitată să autorizeze și să emită bilete de bancă în cadrul Comunității, a publicat la 7 iulie 1998 Decizia consolidată nr.1999/2 privind denumirea, specificațiile, reproducerea și schimbul bancnotelor euro, iar la 26 august 1998 liniile directoare asupra unor prevederi privind aceste bancnote.

Consiliul ECOFIN, compus din miniștrii economiei și finanțelor statelor membre U.E., hotărăște dacă un stat membru poate sau nu să adopte moneda euro. Consiliul ECOFIN determină, de asemenea, orientarea politicii economice și monetare, indică dacă Programele de stabilitate anuale ale statelor membre sunt conforme cu normele de disciplină economică impuse prin Pactul de stabilitate.

Aderarea la U.E. nu presupune însă trecerea automată la moneda euro. Deși au intrat în U.E., România și Bulgaria nu vor adopta euro imediat, ci doar după îndeplinirea criteriilor prevăzute în Tratatul de constituire a Uniunii Europene. Cele noi două state membre nu au dreptul însă de a recurge la clauza de exceptare de la adoptarea monedei unice, spre deosebire de Danemarca și Marea Britanie,

care au avut această posibilitate. „Atât B.C.E., cât și Comisia Europeană vor elabora rapoarte de convergență odată la doi ani sau la solicitarea unui stat membru cu derogare. Aceste rapoarte stau la baza hotărârii Consiliului Uniunii Europene cu privire la îndeplinirea sau nu de către respectivul stat membru a condițiilor necesare adoptării euro”, se mai spune în comunicat.

Aceasta va fi adoptată după câțiva ani de la aderare, numai după îndeplinirea criteriilor de convergență, stabilite prin Tratatul de la Maastricht – aceste criterii fiind:

- raportul dintre deficitul public și produsul intern brut nu trebuie să depășească 3%;
- raportul dintre datoria publică și produsul intern brut nu trebuie să depășească 6%,
- existența unei stabilități de durată a prețurilor și a unei rate medii a inflației, urmărite pe o perioadă de un an înainte de efectuarea verificării, care să nu depășească cu mai mult de 1,5% rata inflației dintre cele trei state membre, având cea mai mare stabilitate a prețurilor;
- rata dobânzii nominale pe termen lung nu trebuie să depășească cu mai mult de 2% pe cea realizată de primele trei state membre cu cele mai bune performanțe în stabilitatea prețurilor;
- marjele de fluctuație normale stabilite prin mecanismului cursului de schimb în Sistemul Monetar European trebuie să fi fost respectate fără mari presiuni, cel puțin în doi ani premergători verificării.

Deși România nu va intra în „Euroland”, totuși va fi și ea implicată în acest proces de eurolizare, cu toate că dolarul american a fost și va rămâne, în continuare moneda de referință în stabilirea cursurilor valutare, deoarece ponderea datoriei externe este în dolari americani, iar cca. 15% din importurile curente românești se fac din zona Golfului (țiței) care folosește dolarul ca monedă de schimb. Dar ponderea exportului românesc va fi către „euroland”, astfel că exportatorii români și-au exprimat dorința ca euro să fie introdus într-o primă etapă într-un „coș valutar” în aceeași proporție cu dolarul american. Guvernatorul B.N.R., în cadrul unui simpozion care a avut recent loc în România, cu tema” Euroimplicații în exportul și importul românesc, arăta că această situație ar contraveni înțelegerilor cu instituțiile financiare internaționale. Afirmția guvernatorului a surprins oarecum, deoarece negociatorul șef al F.M.I. pentru România a sugerat deja „trecerea la o etapă intermediară, între formarea liberă a cursului valutar și fixarea acestuia”.

Introducerea efectivă pe piața valutară de la 1 ianuarie 2002 a monedei unice a redus și costurile bancare în medie cu 10%, ceea ce a condus la scăderea „prețului” creditului (avantaj pentru cei care activează pe această piață).

În ceea ce privește țările asociate și candidate la U.E., inclusiv România, de a folosi moneda euro, s-a văzut că există mai multe posibilități în acest sens. Mai întâi să includă euro în regimul cursului de schimb, așa cum unele au și făcut-o deja. În ceea ce privește România, soluția unui curs fixat exclusiv cu euro se exclude, deocamdată, atât pentru că, în ciuda ponderii mari a schimburilor cu U.E., dolarul are un rol important în totalul plăților, cât și prin faptul că o țară candidată nu poate opta pentru participare la Mecanismul Sistemului Valutar II. Cea mai bună soluție pare a fi opțiunea pentru un coș de monede în care euro să ocupe, conform importanței sale, în operațiunile externe și să se instituie o marjă controlată cu deprecieri de paritate anunțate. Aceasta ar permite și o fluctuare absolut necesară, dar controlată, și o anumită certitudine în privința modificărilor de curs, importantă pentru deciziile mediului de afaceri.

În ceea ce privește utilizările private, acestea există deja în operațiunile comerciale externe cu U.E. și, firesc în toate operațiunile bancare. Firmele care au posibilitatea de a stabili un preț în euro care să fie valabil pentru vânzările lor în oricare dintre țările zonei. Băncile au avut posibilitatea de a reduce cheltuielile lor pentru diferite operațiuni, inclusiv pentru reducerea numărului de bănci corespondente.

A existat, în rândul operatorilor, o anumită reținere față de euro, fie din necunoaștere, fie datorată faptului că a fost, inițial, doar o monedă scripturală, provocând neîncredere. De aici a rezultat o supraevaluare a dolarului. Trecerea la circulația efectivă a euro, paralel cu intensificarea operațiunilor comerciale și financiare reciproce, la care s-au adăugat cele turistice, au fost de natură să anuleze această neîncredere.

Ca în orice acțiune, există avantaje și dezavantaje. Noua monedă euro a intrat pe piața valutară internațională și a creat, în acest fel, o nouă țară pe harta lumii – EUROLAND- a cărei monedă

națională este euro. Euro este formată din opt tipuri de monede din cupru, aluminiu și nichel, valorând între 0,10 și 2 euro, precum și dintr-o serie de bancnote între 5 și 500 euro, ce au înlocuit 20 miliarde de cupoane valorice care au circulat în țările membre ale U.E.M.

Pentru a deveni un stat membru al U.E.M., România va trebui să-și clădească un sistem de referință, în care moneda de referință să fie euro și nu dolarul american. Noua monedă va fi un factor de stabilitate care va reduce mult pierderile agenților comerciali autohtoni datorită fluctuațiilor dolarului față de valutele țărilor din U.E.

Având în vedere perspectivele monedei euro, interesul României de aderare la structurile europene și semnalele pozitive pe care le-am primit în acest sens, băncile autohtone își manifestă interesul să construiască și să dezvolte depozite în moneda europeană, folosind astfel o singură monedă, față de 15 utilizate în prezent, valabilă pentru toate operațiunile bancare și comerciale.

În prezent, agenții economici pot alege pentru derularea tranzacțiilor fie euro, fie moneda națională. Se așteaptă ca marile companii multinaționale să fie deschizătorii de drumuri în utilizarea euro.

Introducerea euro va avea efecte pozitive asupra comerțului exterior al României, având în vedere că 2/3 este orientat către țările U.E. Noua monedă va stimula importurile și exporturile firmelor românești. Până în prezent, majoritatea contractelor comerciale erau exprimate în dolari S.U.A.

România a pierdut sume mari de bani datorită faptului că până acum erau alese ca monedă de contract fie dolarul S.U.A., fie monedele unor țări din U.E. al căror curs fluctua.

Introducerea euro va fi un factor de stabilitate care va reduce mult pierderile agenților comerciali autohtoni cauzate de riscurile de curs valutar.

Pentru început, agenții economici ar trebui ca, pentru a se familiariza cu euro, să folosească în tranzacțiile pe care le efectuează atât euro, ca monedă de plată cât și dolarul S.U.A., ca monedă de consolidare¹.

Euro va reduce costurile pe care firmele le suportă ca urmare a schimburilor valutare. Costurile acestea au fost estimate la 1-2% din valoarea tranzacției. Tot datorită euro se economisește timp prețios în activitatea de gestiune, dispărând necesitatea analizei riscului și a raportului cheltuieli-profit pentru fiecare în parte, efectuată de firmă.

Se simplifică evaluarea rezultatelor comerciale efectuate din punct de vedere al întreprinderii, nemaifiind necesar să se țină cont de volatilitatea monedei.

Odată eliminate barierele monetare din cadrul U.E., exportatorii vor beneficia de un acces mult mai facil pe piețele oricăreia dintre țările membre. Astfel, se va reduce numărul de intermediari, întreprinderile mărindu-și veniturile ca urmare a exporturilor directe.

Un alt avantaj important oferit de moneda euro este transparența. Exprimarea tuturor prețurilor în euro va ajuta firmele românești să-și aleagă furnizorii care să le asigure cele mai mici cheltuieli și să exporte în țările de unde pot obține veniturile cele mai mari.

Alături de moneda euro, o importanță deosebită pentru România o are și B.C.E., care și-a început activitatea la Frankfurt și a preluat o serie de atribuții ale F.M.I. privind finanțarea și urmărirea unor politici consecvente de stabilitate a prețurilor.

Criterii pentru intrarea în ERM II a României – ERM (The European Exchange Rate Mechanism a fost un sistem introdus în anul 1979 ca parte a S.M.E., pentru reducerea variabilității ratei de schimb și asigurarea stabilității monetare în Europa, cu scopul de a pregăti constituirea U.E.M. și introducerea monedei euro)- pentru a adopta euro, România va trebui ca până în anul 2010 să respecte anumite condiții, cea mai importantă fiind implementarea unei piețe de capital cu dobânzi foarte scăzute în care, conform Tratatului de la Maastricht, dobânda maximă să se situeze la 1,5 puncte procentuale peste nivelul european.

---

¹ M. Ionescu, secretar general al A.E.I. din România, iunie 2007.